

Δρ. Στυλιανός Γ. Γώγος
Οικονομικός Αναλυτής
sgogos@eurobank.gr

Ευχαριστούμε την κυρία
Παρασκευή Πετροπούλου
(Οικονομική Αναλύτρια) και τον
κύριο Δρ. Θεόδωρο Σταματίου
(Ανώτερο Οικονομολόγο) για τα
χρήσιμα σχόλια και τις
παρατηρήσεις τους.

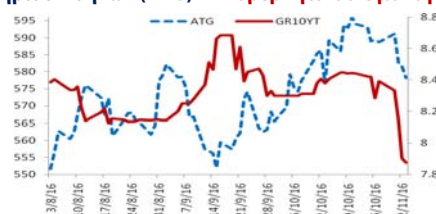
ΠΗΤΡΑ ΜΗ ΕΥΘΥΝΗΣ

Το παρόν εκδόθηκε από την Τράπεζα Eurobank Ergasias A.E ("Eurobank") και δεν επιτρέπεται να αναπαραχθεί, κατά οποιονδήποτε τρόπο, από τα πρόσωπα στα οποία αποστέλλεται. Οι πληροφορίες που παρέχονται δεν συνιστούν επενδυτική ή άλλη συμβουλή, δεν αποτελούν προσφορά αγοράς ή πώλησης ούτε πρόσκληση για υποβολή προσφορών αγοράς ή πώλησης ή εν γένει προσφορά ή πρόσκληση για κατάρτιση συναλλαγών επί των χρηματοπιστωτικών μέσων που αναφέρονται. Οι επενδύσεις που αναλύονται μπορεί να είναι ακατάλληλες για επενδυτές με κριτήρια του συγκεκριμένου επενδυτικού στόχους τους, τις ανάγκες τους, την επενδυτική εμπειρία τους και την οικονομική κατάστασή τους. Οι πληροφορίες που περιέχονται προέρχονται από πηγές που θεωρούνται αξιόπιστες αλλά δεν έχουν επαληθευθεί από την Eurobank. Οι απόψεις που διατυπώνονται ενδέχεται να μη συμπίπτουν με αυτές οποιουδήποτε μέλους της Eurobank. Καμία δήλωση ή διαβεβαίωση (ρητή ή σιωπηρή) δεν δίδεται όσον αφορά την ακρίβεια, πληρότητα, ορθότητα ή καταλληλότητα των πληροφοριών ή απόψεων, οι οποίες μπορεί να αλλάξουν χωρίς προειδοποίηση. Καμία απολύτως ευθύνη, με οποιονδήποτε τρόπο και αν δημιουργείται, δεν αναλαμβάνεται από την ούτε βαρύνει τη Eurobank ή τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της ή τα στελέχη της ή τους υπαλλήλους της όσον αφορά το περιεχόμενο των παρόντων. Οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στο παρόν δεν καταρτίζονται ή εγκρίνονται από την Eurobank και εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις του συντάκτη τους και δε δεσμεύουν ούτε αντιπροσωπεύουν τις απόψεις και τη θέση της Eurobank.

Αρνητική η αποταμίευση των νοικοκυριών για 14^ο συνεχές τρίμηνο

- Το διαθέσιμο εισόδημα των ελληνικών νοικοκυριών παρουσίασε ετήσια πτώση -0,75% το 2^ο τρίμηνο 2016. Διαμορφώθηκε στα €29,72 δις από €29,94 δις το 2^ο τρίμηνο 2015. Η εν λόγω μεταβολή προήλθε: 1^ο από τη μείωση των πρωτογενών εισοδημάτων και των καθαρών κοινωνικών εισφορών και παροχών κατά -€34,62 και -€300,87 εκατ. αντίστοιχα. 2^ο από την αύξηση των καθαρών λοιπών τρεχουσών μεταβιβάσεων κατά +€76,73 εκατ. 3^ο από την πτώση των τρεχόντων φόρων εισοδήματος και πλούτου κατά -€35,44. Σε ότι αφορά τις χρήσεις του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών το 2^ο τρίμηνο 2016, η τελική καταναλωτική δαπάνη διαμορφώθηκε στα €31,84 δις ενώ η αποταμίευση ήταν αρνητική στα -€2,13 δις. Επιπρόσθετα, ο λόγος της αποταμίευσης ως προς το διαθέσιμο εισόδημα, διαμορφώθηκε στο -7,16% (από -7,60% το 2^ο τρίμηνο 2015) ή -5,67% (από -6,48%) σε όρους κινητού μέσου 4 τριμήνων. Το τελευταίο μέγεθος θεωρείται πιο αντιπροσωπευτικό καθώς οι τριμηνιαίες παρατηρήσεις του διαθέσιμου εισοδήματος και της αποταμίευσης παρουσιάζουν έντονη εποχικότητα.
- Σημειώνουμε ότι από το 2^ο τρίμηνο 2009 μέχρι το 2^ο τρίμηνο 2014 το ποσοστό αποταμίευσης των νοικοκυριών ακολούθησε καθοδική πορεία. Πιο αναλυτικά, μειώθηκε κατά -13,93 ποσοστιαίες μονάδες (ΠΜ), ήτοι από +7,30% στο -6,63% σε όρους κινητού μέσου 4 τριμήνων. Αυτή η πτώση αποτυπώνεται στον υψηλότερο ποσοστιαίο ρυθμό μεταβολής της τελικής καταναλωτικής δαπάνης σε σχέση με το αντίστοιχο μέγεθος του διαθέσιμου εισοδήματος. Πιθανοί ερμηνευτικοί παράγοντες αυτής της απόκλισης είναι: 1^ο οι προσδοκίες που σχηματίστηκαν για τη διάρκεια της ύφεσης. Εν παραδείγματι, όταν τα νοικοκυριά αναμένουν ότι η μείωση του διαθέσιμου εισοδήματός τους θα είναι σχετικά προσωρινή τότε εξομαλύνουν την κατανάλωσή τους μέσω μείωσης του ρυθμού αποταμίευσης. 2^ο δημογραφικοί παράγοντες όπως είναι η γήρανση του πληθυσμού. Όταν αυξάνεται το ποσοστό των ηλικιωμένων επί του συνόλου του πληθυσμού τα κίνητρα για ιδιωτική αποταμίευση μειώνονται. 3^ο το ύψος του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών. Όταν η συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας έχει βάθος και διάρκεια τότε το ποσοστό «φτώχειας» αυξάνεται και ως εκ τούτου τα περιθώρια για αποταμίευση μειώνονται. 4^ο «οι καταναλωτικές συνήθειες». Το πολύ υψηλό επίπεδο ιδιωτικής κατανάλωσης των προηγούμενων ετών δύναται να δημιουργήσει «συνήθειες» οι οποίες κατέστησαν λιγότερο ελαστική τη μετάβαση σε ένα νέο χαμηλότερο μονοπάτι καταναλωτικής δαπάνης.
- Στο πεδίο των στοιχείων υψηλής συχνότητας: 1^ο ο δείκτης PMI σημείωσε μηνιαία πτώση τον Οκτώβριο 2016 και βρέθηκε σε επίπεδο (48,6 μονάδες δείκτη (ΜΔ)) χαμηλότερο του ορίου άνθησης-συρρίκνωσης των 50 ΜΔ. 2^ο ο δείκτης όγκου στο λιανικό εμπόριο κινήθηκε πτωτικά σε ετήσια (-2,66%) και σε μηνιαία (-4,39%) βάση τον Αύγουστο 2016. 3^ο ο δείκτης οικονομικού κλίματος (93,8 ΜΔ) ενισχύθηκε τον Οκτώβριο 2016 και βρέθηκε σε υψηλό 19 μηνών. 4^ο η χρηματοδότηση και οι καταθέσεις του ιδιωτικού τομέα παρουσίασαν μηνιαία πτώση -€727,33 και -€423,01 εκατ. αντίστοιχα το Σεπτέμβριο 2016.

Γενικός Δείκτης Τιμών
Χρηματιστηρίου Αθηνών (ATG) Απόδοση (%) 10Ετούς Ελληνικού
Κυβερνητικού Ομολόγου (GR10YT)

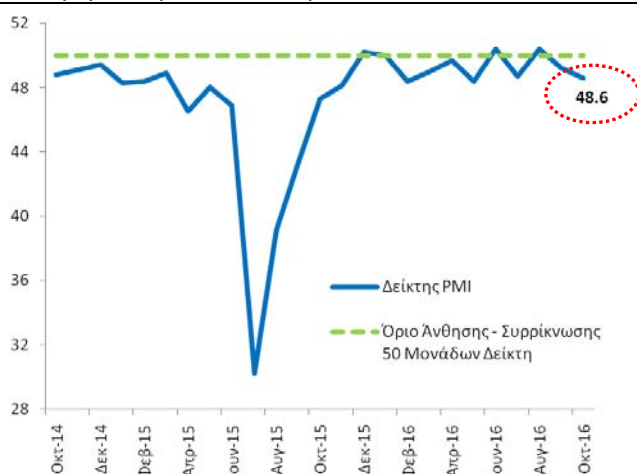

Πηγή: THOMSON REUTERS EIKON

Ο δείκτης υπευθύνων προμηθειών για τον τομέα της μεταποίησης PMI υποχώρησε στις 48,6 μονάδες δείκτη (ΜΔ) τον Οκτώβριο 2016 από 49,2 ΜΔ το Σεπτέμβριο 2016. Τα εν λόγω μεγέθη υποδεικνύουν συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας του μεταποιητικού τομέα το δίμηνο Σεπτεμβρίου - Οκτωβρίου 2016.

Σύμφωνα με το δείκτη υπευθύνων προμηθειών της Markit PMI (purchasing managers' index), ο τομέας της μεταποίησης στην Ελλάδα βρέθηκε σε φάση συρρίκνωσης τον Οκτώβριο 2016. Πιο αναλυτικά, η τιμή του δείκτη υποχώρησε στις 48,6 μονάδες (χαμηλό 5 μηνών) από 49,2 τον προηγούμενο μήνα. Συνεπώς, το δίμηνο Σεπτεμβρίου - Οκτωβρίου 2016 καταγράφηκε επιδείνωση των λειτουργικών συνθηκών στον κλάδο της μεταποίησης σε σύγκριση με τον Αύγουστο 2016. Επιπρόσθετα, αυτός ήταν ο 7^{ος} μήνας μέσα στο τρέχον έτος που ο δείκτης PMI έλαβε τιμή κάτω του ορίου άνησης - συρρίκνωσης των 50 μονάδων δείκτη (ΜΔ). Ωστόσο, θα πρέπει να σημειώσουμε ότι ο μέσος όρος του δείκτη για το δεκάμηνο Ιανουαρίου - Οκτωβρίου 2016, ήτοι 49,3 ΜΔ, ήταν οριακά χαμηλότερος του ορίου των 50 ΜΔ και υψηλότερος σε σχέση με την αντίστοιχη τιμή το 2015, ήτοι 44,7 ΜΔ (βλέπε Σχήμα 1).

Σχήμα 1: Δείκτης Υπευθύνων Προμηθειών για τον Τομέα της Μεταποίησης PMI (μονάδες δείκτη)

Πηγή: (α) Markit, (β) Eurobank Research.

Τι αντικατοπτρίζει η πτώση του δείκτη PMI; Για να απαντήσουμε σε αυτό το ερώτημα εστιάζουμε την προσοχή μας στην πορεία των επί μέρους δεικτών που συνθέτουν το συγκεντρωτικό δείκτη PMI. Σύμφωνα με την έρευνα της Markit, η παραγωγή, τα αποθέματα και οι νέες παραγγελίες στον τομέα της μεταποίησης παρουσίασαν συρρίκνωση τον Οκτώβριο 2016 σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα. Η τελευταία μεταβολή προήλθε τόσο από την εγχώρια αγορά όσο και από την αντίστοιχη του εξωτερικού. Επιπρόσθετα, ένας από τους παράγοντες που οδήγησαν στην πτώση της παραγωγής ήταν η μειωμένη ζήτηση. Τέλος, ο χρόνος παράδοσης προμηθειών αυξήθηκε.

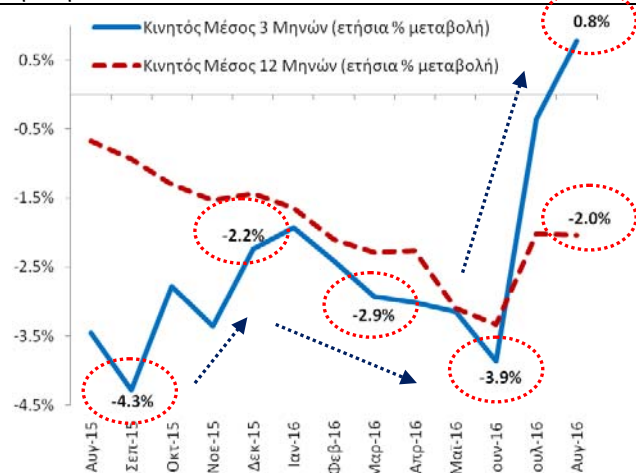
Αξίζει να σημειωθεί ότι ο μοναδικός υποδείκτης που παρουσίασε βελτίωση - ωστόσο οριακή - ήταν αυτός της απασχόλησης. Πιο αναλυτικά, καταγράφηκε αύξηση για 5^ο συνεχή μήνα. Η μείωση

του κόστους εργασίας αποτελεί ένα σημαντικό ερμηνευτικό παράγοντα αυτού του φαινομένου. Ως γνωστόν, για το σύνολο της οικονομίας η απασχόληση παρουσίασε θετική ετήσια μεταβολή για 9 συνεχή τρίμηνα, ήτοι 2^ο τρίμηνο 2014 - 2^ο τρίμηνο 2016 (μέσος όρος: +1,85%).

Σύμφωνα με τα εποχικά διορθωμένα στοιχεία της ελληνικής στατιστικής αρχής (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), ο δείκτης όγκου στο λιανικό εμπόριο σημείωσε ετήσια πτώση -2,66% τον Αύγουστο 2016 από αύξηση +8,57% τον Ιούλιο 2016. Τα αντίστοιχα μεγέθη σε όρους μηνιαίας μεταβολής ήταν -4,39% και +4,78%.

Ο δείκτης όγκου στο λιανικό εμπόριο, δηλαδή ένας δείκτης μέτρησης της αξίας των πωλήσεων («τζιρού») σε σταθερές τιμές, κατέγραψε ετήσια πτώση -2,66% τον Αύγουστο 2016 από αύξηση +8,57% τον Ιούλιο 2016. Τα αντίστοιχα μεγέθη σε όρους μηνιαίας μεταβολής ήταν -4,39% και +4,78%.¹ Σε όρους ταξινόμησης επί μέρους κατηγοριών καταστημάτων (βλέπε Σχήμα 3) οι προαναφερθείσες αρνητικές μεταβολές προήλθαν από τους τομείς των καυσίμων & λιπαντικών αυτοκινήτων (-4,73% YoY & -5,51 MoM%), τροφίμων, ποτών & καπνού (-4,72% YoY & -2,72% MoM%) και μεγάλων καταστημάτων τροφίμων (-2,69% YoY & -3,00% MoM%).² Η προαναφερθείσα χειροτέρευση δύναται να συνδεθεί σε ένα βαθμό με την επιτάχυνση της πτώσης των τουριστικών εισπράξεων από -3,50% τον Ιούλιο 2016 στο -9,17% τον Αύγουστο 2016.

Σχήμα 2: Δείκτης Όγκου στο Λιανικό Εμπόριο (ετήσια % μεταβολή)

Πηγή: (α) Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), (β) Eurobank Research.

Όπως αναφέραμε σε παλαιότερα τεύχη του φυλλαδίου 7ημέρες ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, η ετήσια ποσοστιαία μεταβολή του υπό συζήτηση δείκτη παρουσιάζει ισχυρή θετική συσχέτιση με το αντίστοιχο μέγεθος του πραγματικού ΑΕΠ. Στο Σχήμα 2 παρουσιάζουμε την ετήσια ποσοστιαία μεταβολή του δείκτη όγκου στο λιανικό

¹ Τα στοιχεία του Σεπτεμβρίου 2016 - με τα οποία ολοκληρώνεται το σύνολο των παρατηρήσεων του 3^{ου} τριμήνου 2016 - είναι προγραμματισμένο να δημοσιευτούν στις 30/11/2016.

² Ως YoY% και MoM% συμβολίζουμε την ετήσια και τη μηνιαία ποσοστιαία μεταβολή αντίστοιχα.

εμπόριο σε όρους κινητού μέσου 3 και 12 μηνών. Το πρώτο μέγεθος αποτελεί μια προσέγγιση της τάσης της ετήσιας μεταβολής στο 3μηνο ενώ το δεύτερο στο έτος. Παρατηρούμε ότι σε σχέση με το 2^ο τρίμηνο 2016 καταγράφηκε βελτίωση – λόγω της παρατήρησης του Ιουλίου 2016 – η οποία αναμένεται να έχει θετική επίδραση στο ρυθμό οικονομικής μεγέθυνσης του 3^{ου} τριμήνου 2016. Για παράδειγμα, έχουμε εκτιμήσει ότι μια αύξηση της ετήσιας μεταβολής του δείκτη όγκου στο λιανικό εμπόριο κατά +1,00 ποσοστιαία μονάδα (“ceteris paribus”: διατηρώντας σταθερούς όλους τους εναπομείναντες ερμηνευτικούς παράγοντες του πραγματικού ΑΕΠ) οδηγεί σε αύξηση του ρυθμού οικονομικής μεγέθυνσης κατά +0,20 ποσοστιαίες μονάδες. Συνεπώς, με δεδομένο ότι στο 2^ο τρίμηνο 2016 η ετήσια μεταβολή του δείκτη όγκου στο λιανικό εμπόριο ήταν στο -3,86% και στο διάστημα Ιουλίου – Αυγούστου 2016 διαμορφώθηκε στο +2,95% συμπεραίνουμε ότι δημιουργήθηκε μια τάση για αύξηση του ρυθμού οικονομικής μεγέθυνσης το 3^ο τρίμηνο 2016 (-0,94% το 2^ο τρίμηνο 2016).³

Σχήμα 3: Δείκτης Όγκου στο Λιανικό Εμπόριο – Επί μέρους Κατηγορίες Καταστημάτων, Αύγουστος 2016 (ετήσια % μεταβολή)

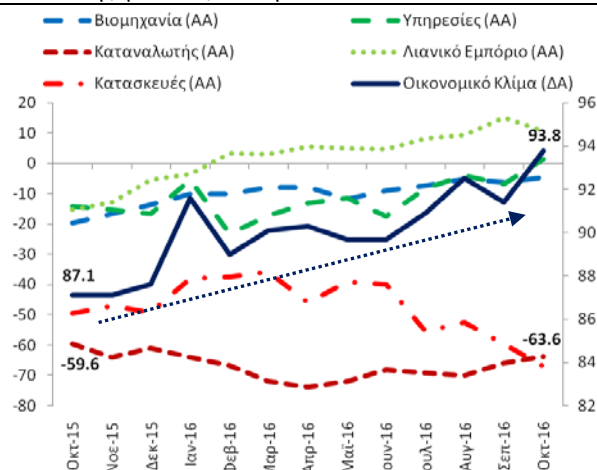
Πηγή: (α) Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), (β) Eurobank Research.

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος διαμορφώθηκε στις 93,8 μονάδες δείκτη (ΜΔ) τον Οκτώβριο 2016 από 91,4 ΜΔ το Σεπτέμβριο 2016. Το εν λόγω μέγεθος αντιστοιχεί σε υψηλό 19 μηνών. Στους επί μέρους δείκτες εμπιστοσύνης, άνοδος καταγράφηκε στη βιομηχανία, στις υπηρεσίες και στους καταναλωτές. Στην αντίθετη κατεύθυνση κινήθηκαν οι αντίστοιχοι δείκτες στο λιανικό εμπόριο και τις κατασκευές.

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος παρουσίασε αισθητή βελτίωση τον Οκτώβριο 2016. Πιο συγκεκριμένα, διαμορφώθηκε στις 93,8 μονάδες δείκτη (ΜΔ) από 91,4 ΜΔ το Σεπτέμβριο 2016 (βλέπε Σχήμα 4). Αξίζει να σημειώσουμε ότι αυτή η τιμή αποτελεί υψηλό 19 μηνών και αντικατοπτρίζει τη σταδιακή βελτίωση των

προσδοκιών – επιχειρήσεων & νοικοκυριών – για την πορεία της ελληνικής οικονομίας. Ωστόσο, η τιμή του δείκτη τον Οκτώβριο 2016 ήταν χαμηλότερη κατά -10,8 ΜΔ σε σχέση με το υψηλό 74 μηνών του Ιουνίου 2014, ήτοι 104,6 ΜΔ. Στους επί μέρους δείκτες εμπιστοσύνης, αύξηση σημειώθηκε στη βιομηχανία (+1,5 ΜΔ), στις υπηρεσίες (+8,2 ΜΔ) και στους καταναλωτές (2,3 ΜΔ) ενώ αρνητική ήταν η μεταβολή στο λιανικό εμπόριο (-4,3 ΜΔ) και τις κατασκευές (-7,6 ΜΔ).

Σχήμα 4: Δείκτης Οικονομικού Κλίματος και Επί Μέρους Δείκτες Εμπιστοσύνης (μονάδες δείκτη (ΜΔ))

Πηγή: (α) Ευρωπαϊκή Επιτροπή (EC), (β) Eurobank Research.

Σημείωση: (α) ως ΑΑ ορίζουμε τον αριστερό κάθετο άξονα και ως ΔΑ τον αντίστοιχο δεξιό.

Όπως επανειλημμένως έχουμε τονίσει στο παρελθόν, η ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας συνδέεται με την ενίσχυση του δείκτη οικονομικού κλίματος. Ως γνωστόν, όταν λαμβάνουμε οικονομικές αποφάσεις υπό την ιδιότητα είτε των νοικοκυριών είτε των επιχειρήσεων συνδυάζουμε τις προτιμήσεις μας (π.χ. βαθμός προτίμησης κατανάλωσης στο παρόν σε σχέση με το μέλλον) με τους περιορισμούς μας (π.χ. παρούσα αξία του διαχρονικού εισοδήματος). Το τελευταίο στοιχείο είναι δυναμικό και προσδιορίζεται σε μεγάλο βαθμό από τις προσδοκίες που σχηματίζουμε για τη χρηματοοικονομική μας κατάσταση στο μέλλον (π.χ. το επίπεδο των μισθών και των κερδών για τα επόμενα χρόνια). Ως εκ τούτου, η καταναλωτική δαπάνη των νοικοκυριών και η αντίστοιχη επενδυτική των επιχειρήσεων δεν εξαρτώνται μόνο από τα τρέχοντα εισοδήματα αλλά και από τα αναμενόμενα στο μέλλον. Συνεπώς, μια περαιτέρω βελτίωση του δείκτη οικονομικού κλίματος στην ελληνική οικονομία δύναται να οδηγήσει σε αύξηση της ζήτησης η οποία με τη σειρά της θα οδηγήσει σε αύξηση της παραγωγής οπότε και των εισοδημάτων.

Λαμβάνοντας υπ' όψιν ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά της παρούσας κατάστασης στην ελληνική οικονομία όπως είναι η ύπαρξη μεγάλου αποθέματος ανεκμετάλλευστων πόρων – για παράδειγμα πολύ υψηλό ποσοστό ανεργίας και υποεκμετάλλευση φυσικού κεφαλαίου – η προαναφερθείσα αύξηση της ζήτησης δύναται να οδηγήσει σε σχετικά υψηλότερη παραγωγή σε σύγκριση με μια οικονομία που βρίσκεται σε καθεστώς «πλήρους» εκμετάλλευσης των παραγωγικών της συντελεστών. Ωστόσο, θα

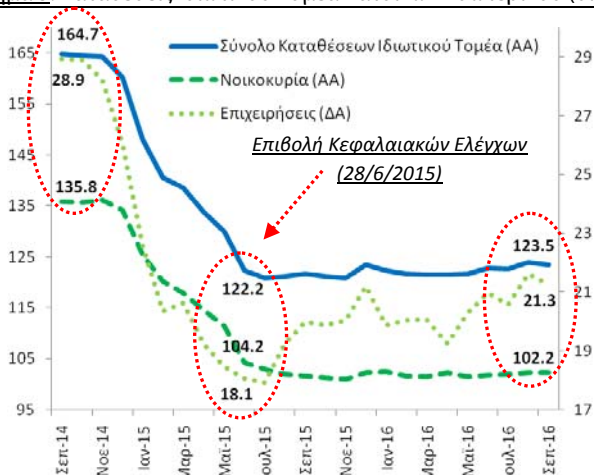
³ Η δημοσίευση της εκτίμησης (estimates) του πραγματικού ΑΕΠ για το 3^ο τρίμηνο 2016 είναι προγραμματισμένη να δημοσιευτεί στις 14 Νοεμβρίου 2016. Η αντίστοιχη ημερομηνία για τα προσωρινά στοιχεία (provisional data) είναι η 29^η Νοεμβρίου 2016.

πρέπει να τονίσουμε ότι ο εν λόγω συλλογισμός αφορά κυρίως τη βραχυχρόνια περίοδο. Στη μακροχρόνια περίοδο κυρίαρχος είναι ο ρόλος της προσφοράς. Γίνεται αντιληπτό ότι η αποτελεσματική εφαρμογή του 3^{ου} προγράμματος οικονομικής προσαρμογής (3ΠΟΠ) και η ενίσχυση της αξιοπιστίας στην άσκηση οικονομικής πολιτικής δύναται να έχουν διττή θετική επίδραση στην οικονομία: 1^{ον} στη βραχυχρόνια περίοδο μέσω ενίσχυσης των επιχειρηματικών προσδοκιών μπορούν να οδηγήσουν σε βελτίωση του οικονομικού κλίματος, αύξηση της ζήτησης και της παραγωγής και 2^{ον} στη μακροχρόνια περίοδο μέσω της υλοποίησης των μεταρρυθμίσεων που συνοδεύουν το 3ΠΟΠ μπορούν να έχουν θετική συνεισφορά στην παραγωγικότητα και ως εκ τούτου στο ρυθμό μεγέθυνσης του δυνητικού προϊόντος της οικονομίας.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τραπέζης της Ελλάδος (ΤτΕ) το σύνολο των καταθέσεων του ιδιωτικού τομέα κατοίκων εσωτερικού παρουσίασε μηνιαία μείωση -€423,01 εκατ. το Σεπτέμβριο 2016. Στις επιχειρήσεις καταγράφηκε πτώση -€370,61 εκατ. και στα νοικοκυριά -€52,40 εκατ.

Το σύνολο των καταθέσεων του ιδιωτικού τομέα κατοίκων εσωτερικού διαμορφώθηκε στα €123,47 δις το Σεπτέμβριο 2016 (βλέπε Σχήμα 5). Σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα καταγράφηκε πτώση -€423,01 εκατ. ενώ σε σχέση με το Σεπτέμβριο 2015 σημειώθηκε αύξηση +€1,80 δις. Οι ιδιωτικές επιχειρήσεις μείωσαν τις καταθέσεις τους σε μηνιαία βάση κατά -€370,61 εκατ. (+€1,26 δις σε όρους ετήσιας μεταβολής) και το αντίστοιχο μέγεθος για τα νοικοκυριά ήταν -€52,40 εκατ. (+€0,54 δις). Επιπρόσθετα, το σύνολο των καταθέσεων των κατοίκων εσωτερικού, δηλαδή του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα, μειώθηκε οριακά το Σεπτέμβριο 2016, ήτοι από €133,89 σε €133,88 δις (-0,01%), καθώς οι καταθέσεις της γενικής κυβέρνησης παρουσίασαν μηνιαία αύξηση +€412,67 εκατ. Αυτή η μεταβολή δύναται να ερμηνευτεί από την εκπλήρωση των φορολογικών υποχρεώσεων των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών.

Σχήμα 5: Καταθέσεις Ιδιωτικού Τομέα Κατοίκων Εσωτερικού (δισ €)

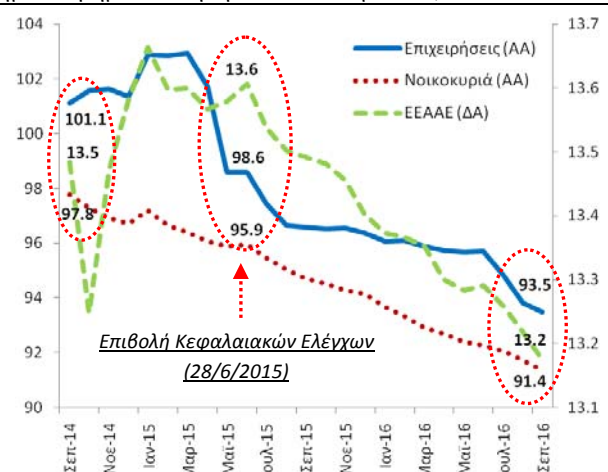
Πηγή: (α) Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ), (β) Eurobank Research.

Σημείωση: (α) ως ΑΑ ορίζουμε τον αριστερό κάθετο άξονα και ως ΔΑ τον αντίστοιχο δεξιό.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τραπέζης της Ελλάδος (ΤτΕ) το σύνολο της χρηματοδότησης του ιδιωτικού τομέα κατέγραψε μηνιαία μείωση -€727,33 εκατ. το Σεπτέμβριο 2016. Στις επιχειρήσεις, στα νοικοκυριά και τους ελεύθερους επαγγελματίες, αγρότες & ατομικές επιχειρήσεις (ΕΕΑΕ) σημειώθηκε μείωση της τάξης των -€333,06, -€350,88 και -€43,39 εκατ. αντίστοιχα.

Το σύνολο της χρηματοδότησης του ιδιωτικού τομέα ανήλθε στα €198,01 δις το Σεπτέμβριο 2016 μειωμένο κατά -€727,33 εκατ. σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα (-0,36%) και κατά -€6,76 δις (-3,30%) σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου έτους. Στις 3 επί μέρους βασικές κατηγορίες που συνθέτουν το σύνολο της χρηματοδότησης του ιδιωτικού τομέα οι μεταβολές είχαν ως εξής (βλέπε Σχήμα 6): στις επιχειρήσεις καταγράφηκε μηνιαία μείωση -€333,06 εκατ. (-€3,11 δις σε όρους ετήσιας μεταβολής), στα νοικοκυριά πτώση -€350,88 εκατ. (-€3,33 δις) και στους ελεύθερους επαγγελματίες, αγρότες & ατομικές επιχειρήσεις συρρίκνωση -€43,39 εκατ. (-€316,48 εκατ.)

Σχήμα 6: Χρηματοδότηση Ιδιωτικού Τομέα (δισ €)

Πηγή: (α) Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ), (β) Eurobank Research.

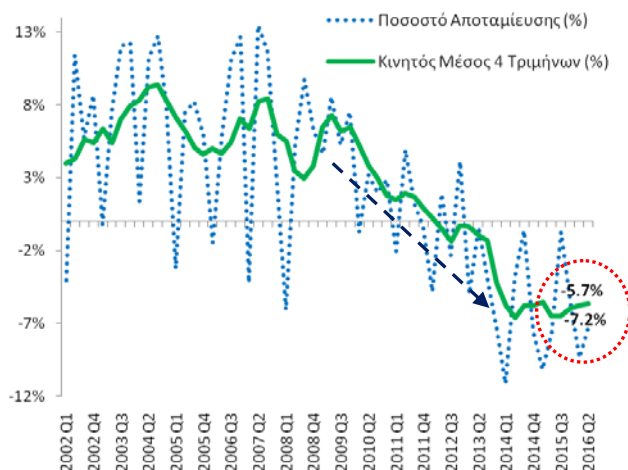
Σημείωση: (α) ως ΑΑ ορίζουμε τον αριστερό κάθετο άξονα και ως ΔΑ τον αντίστοιχο δεξιό.

Το ποσοστό αποταμίευσης των νοικοκυριών & ΜΚΙΕΝ διαμορφώθηκε στο -7,16% το 2^ο τρίμηνο 2016 (ή -5,67% σε όρους κινητού μέσου 4 τριμήνων). Από τα μέσα του 2012 η τελική καταναλωτική δαπάνη υπερβαίνει το ακαθάριστο διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών & ΜΚΙΕΝ. Αυτή η απόκλιση οδηγεί σε μείωση του συσσωρευμένου πλούτου του εν λόγω θεσμικού τομέα της οικονομίας.

Σύμφωνα με τους τριμηνιαίους μη χρηματοοικονομικούς λογαριασμούς θεσμικών τομέων της ελληνικής στατιστικής αρχής (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), το ακαθάριστο διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών, δηλαδή το μέρος του εισοδήματος που διατίθεται για κατανάλωση και αποταμίευση, μειώθηκε σε ετήσια βάση -0,75% το 2^ο τρίμηνο 2016. Πιο αναλυτικά, διαμορφώθηκε στα €29,72 δις από €29,94 δις το 2^ο τρίμηνο 2015. Η προαναφερθείσα μεταβολή προήλθε: 1^{ον} από τη μείωση των πρωτογενών εισοδημάτων και των καθαρών κοινωνικών εισφορών και παροχών κατά -€34,62 και

-€300,87 εκατ. αντίστοιχα. 2^ο από την αύξηση των καθαρών λοιπών τρεχουσών μεταβιβάσεων κατά +€76,73 εκατ. 3^ο από την πτώση των τρεχόντων φόρων εισοδήματος και πλούτου κατά -€35,44.

Σχήμα 7: Ποσοστό Αποταμίευσης Νοικοκυριών και ΜΚΙΕΝ (%)

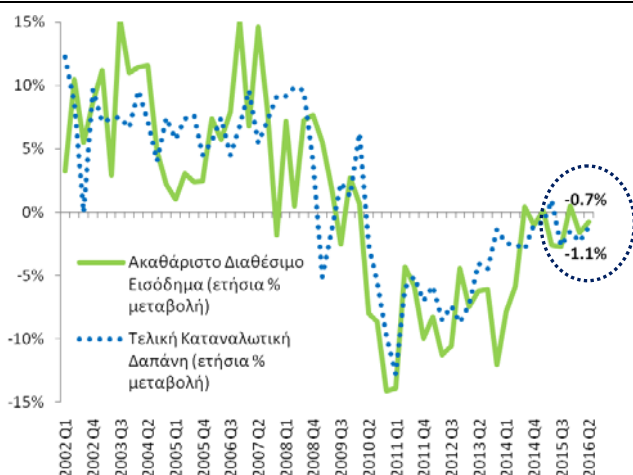

Πηγή: (α) Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), (β) Eurobank Research.

Σημείωση: (α) ως ΜΚΙΕΝ ορίζονται τα μη κερδοσκοπικά ιδρύματα που εξυπηρετούν νοικοκυριά.

Σε ότι αφορά τις χρήσεις του ακαθάριστου διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών, η τελική καταναλωτική δαπάνη ανήλθε στα €31,84 δις από €32,21 δις το 2^ο τρίμηνο 2015 (-1,15%) και η αποταμίευση διαμορφώθηκε στα -€2,13 δις από -€2,27 δις το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους. Σημειώνουμε ότι η αποταμίευση κινήθηκε σε αρνητικό έδαφος για 14^ο συνεχές τρίμηνο. Αυτό ισοδυναμεί με μια σωρευτική απώλεια πλούτου της τάξης των -€23,08 δις.

Σχήμα 8: Ακαθάριστο Διαθέσιμο Εισόδημα Νοικοκυριών & ΜΚΙΚΕΝ και Τελική Καταναλωτική Δαπάνη (ετήσια % μεταβολή)

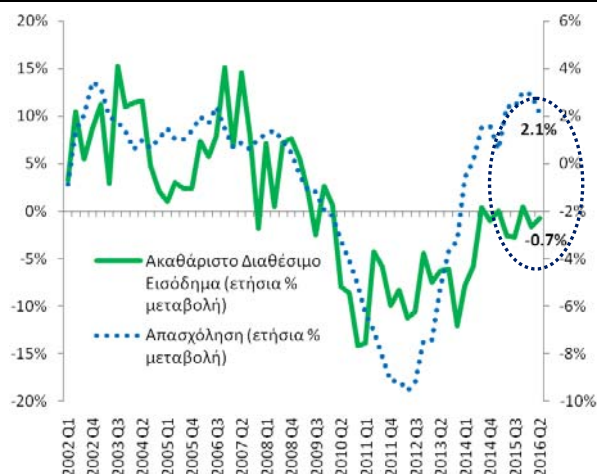
Πηγή: (α) Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), (β) Eurobank Research.

Σημείωση: (α) ως ΜΚΙΚΕΝ ορίζονται τα μη κερδοσκοπικά ιδρύματα που εξυπηρετούν νοικοκυριά.

Το ποσοστό αποταμίευσης των ελληνικών νοικοκυριών, δηλαδή ο λόγος της αποταμίευσης ως προς το διαθέσιμο εισόδημα (βλέπε

Σχήμα 7), διαμορφώθηκε στο -7,16% (από -7,60% το 2ο τρίμηνο 2015) ή -5,67% (από -6,48%) σε όρους κινητού μέσου 4 τριμήνων. Αξίζει να τονίσουμε ότι από το 2^ο τρίμηνο 2009 μέχρι το 2^ο τρίμηνο 2014 το ποσοστό αποταμίευσης των νοικοκυριών ακολούθησε καθοδική πορεία. Πιο αναλυτικά, μειώθηκε κατά -13,93 ποσοστιαίες μονάδες (ΠΜ), ήτοι από το +7,30% στο -6,63% σε όρους κινητού μέσου 4 τριμήνων. Η εν λόγω πτώση αποτυπώνεται στον υψηλότερο ποσοστιαίο ρυθμό μεταβολής της τελικής καταναλωτικής δαπάνης σε σχέση με το αντίστοιχο μέγεθος του διαθέσιμου εισοδήματος (βλέπε Σχήμα 8). Πιθανοί ερμηνευτικοί παράγοντες αυτής της απόκλισης είναι: 1^ο οι προσδοκίες που σχηματίστηκαν για τη διάρκεια της ύφεσης. Εν παραδείγματι, όταν τα νοικοκυριά αναμένουν ότι η μείωση του διαθέσιμου εισοδήματός τους θα είναι σχετικά προσωρινή (αυτό μπορεί να ισχύσει στην περίπτωση της ελληνικής οικονομίας στα πρώτα χρόνια της ύφεσης) τότε εξομαλύνουν την κατανάλωσή τους μέσω μείωσης του ρυθμού αποταμίευσης. 2^ο δημογραφικοί παράγοντες όπως είναι η γήρανση του πληθυσμού. Όταν αυξάνεται το ποσοστό των ηλικιωμένων επί του συνόλου του πληθυσμού τα κίνητρα για ιδιωτική αποταμίευση μειώνονται. Ωστόσο, αυτό το χαρακτηριστικό αφορά κυρίως τη μακροχρόνια περίοδο. Επιπρόσθετα, δεν αποτελεί εγχώρια αποκλειστικότητα. Η γήρανση του πληθυσμού συνιστά μια εκ των βασικών αιτιών μείωσης του δυνητικού ρυθμού μεγέθυνσης πολλών ανεπτυγμένων οικονομιών. 3^ο το ίδιο το ύψος του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών. Όταν η συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας έχει βάθος και διάρκεια τότε το ποσοστό «φτώχειας» αυξάνεται και ως εκ τούτου τα περιθώρια για αποταμίευση μειώνονται (βλέπε Σχήμα 9). 4^ο «οι καταναλωτικές συνήθειες». Το πολύ υψηλό επίπεδο ιδιωτικής κατανάλωσης των προηγούμενων ετών δύναται να δημιουργήσει «συνήθειες» οι οποίες κατέστησαν λιγότερο ελαστική τη μετάβαση σε ένα νέο χαμηλότερο μονοπάτι καταναλωτικής δαπάνης.

Σχήμα 9: Ακαθάριστο Διαθέσιμο Εισόδημα Νοικοκυριών & ΜΚΙΚΕΝ και Απασχόληση (ετήσια % μεταβολή)

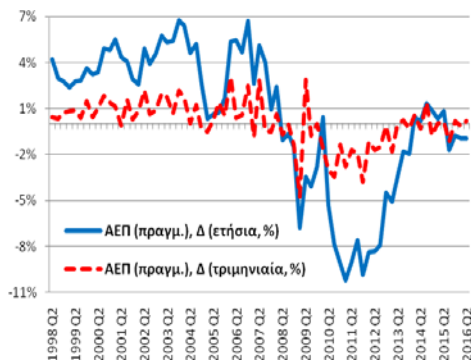
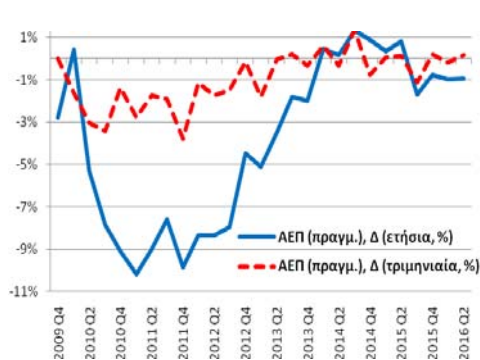

Πηγή: (α) Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), (β) Eurobank Research.

Σημείωση: (α) ως ΜΚΙΚΕΝ ορίζονται τα μη κερδοσκοπικά ιδρύματα που εξυπηρετούν νοικοκυριά.

Πίνακας Α1: Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη της Ελληνικής ΟικονομίαςΜεταβλητή: Πραγματικό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (εποχικά προσαρμοσμένα στοιχεία)

Το **2^ο τρίμηνο (2016)** ο **ρυθμός οικονομικής μεγέθυνσης** ήταν **-0,95%** (-0,97% (2015Q4) και +0,82% (2015Q2)). Η αντίστοιχη **τριμηνιαία % μεταβολή** ήταν **+0,17%** (-0,17% (2016Q1) και +0,15% (2015Q2)).

Συνολική Περίοδος: 1998Q2-2016Q2Υποπερίοδος: 2009Q4-2016Q2

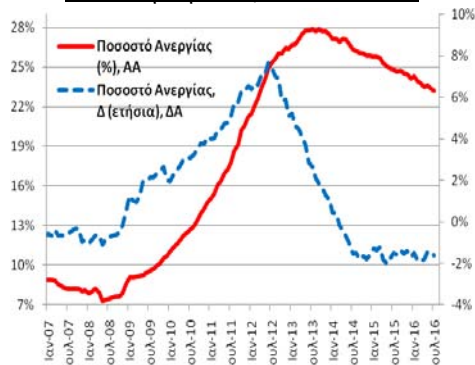
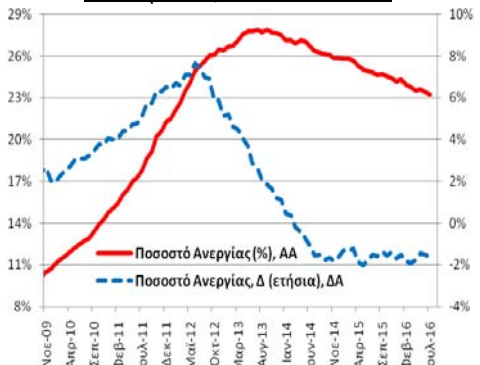
Βασικά Στατιστικά Στοιχεία
Πραγμ. ΑΕΠ Δ (ετήσια, %)

Περίοδος: 1998Q2-2016Q2
Στοιχεία: τριμηνιαία
Μέσος Όρος: 0,45%
Διάμεσος: 1,35%
Μέγιστο: 6,74% (2003Q4)
Ελάχιστο: -10,20% (2011Q1)

Σημείωση: Δ = μεταβολή
Δημοσίευση: 29/8/2016
(προσωρινά στοιχεία)
Επομ. δημ.: 14/11/2016
(εκτιμήσεις), 29/11/2016
(προσωρινά στοιχεία)

Μεταβλητή: Ποσοστό Ανεργίας (εποχικά προσαρμοσμένα στοιχεία)

Τον **Ιούλιο (2016)** το ποσοστό **ανεργίας** διαμορφώθηκε στο **23,23%** (23,39% (6/2016) και 24,84% (7/2015)) και η αντίστοιχη **ετήσια μεταβολή ήταν -1,61 ΠΜ** (-1,52 ΠΜ (6/2016) και -1,51 ΠΜ (7/2015)). Ο αριθμός των **απασχολούμενων** ανήλθε στα **3,704 εκατ.** άτομα (3,689 εκατ. (6/2016) και 3,623 εκατ. (7/2015)) και των **ανέργων** στα **1,121 εκατ.** άτομα (1,126 εκ (6/2016) και 1,198 εκατ. (7/2015)).

Συνολική Περίοδος: 1/2007-7/2016Υποπερίοδος: 11/2009-7/2016

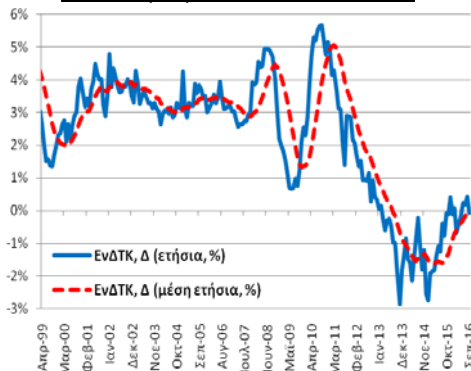
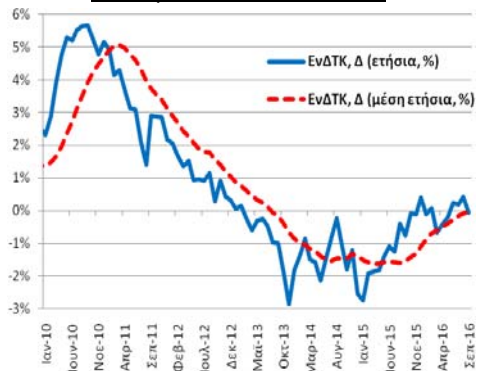
Βασικά Στατιστικά Στοιχεία
Ποσοστό Ανεργίας, %

Περίοδος: 1/2007 - 7/2016
Στοιχεία: μηνιαία
Μέσος Όρος: 18,14%
Διάμεσος: 20,21%
Μέγιστο: 27,92% (7/2013)
Ελάχιστο: 7,30% (5/2008)

Σημείωση: Δ = μεταβολή,
ΑΑ = αριστερός άξονας,
ΔΑ = δεξιός άξονας,
ΠΜ = ποσοστ. μοναδ.
Δημοσίευση: 6/10/2016
Επομ. δημ.: 10/11/2016

Μεταβλητή: Εναρμονισμένος ΔΤΚ και Εθνικός ΔΤΚ, ετήσια μεταβολή (%)

Το **Σεπτέμβριο (2016)** η ετήσια μεταβολή (%) του **ΕνΔΤΚ** ήταν στο **-0,06%** (+0,43% (8/2016) και -0,77% (9/2015)) και η αντίστοιχη **μέση ετήσια μεταβολή ήταν στο -0,03%** (-0,09% (8/2016) και -1,57% (9/2015)). Για τον ίδιο μήνα η ετήσια μεταβολή (%) του **Εθνικού ΔΤΚ** ήταν στο **-0,97%** (-0,95% (8/2016) και -1,72% (9/2015)) και η αντίστοιχη **μέση ετήσια μεταβολή ήταν στο -0,86%** (-0,93% (8/2016) και -2,04% (9/2015)).

Συνολική Περίοδος: 4/1999-9/2016Υποπερίοδος: 1/2010-9/2016

Βασικά Στατιστικά Στοιχεία
ΕνΔΤΚ, Δ (ετήσια, %)

Περίοδος: 4/1999 - 9/2016
Στοιχεία: μηνιαία
Μέσος Όρος: 2,25%
Διάμεσος: 2,94%
Μέγιστο: 5,66% (9/2010)
Ελάχιστο: -2,86% (11/2013)

Σημείωση: Δ = μεταβολή
Δημοσίευση: 10/10/2016
Επομ. δημ.: 10/11/2016

Πηγή: (α) Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), (β) Eurobank Research.

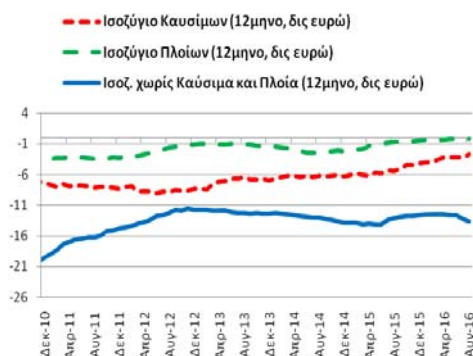
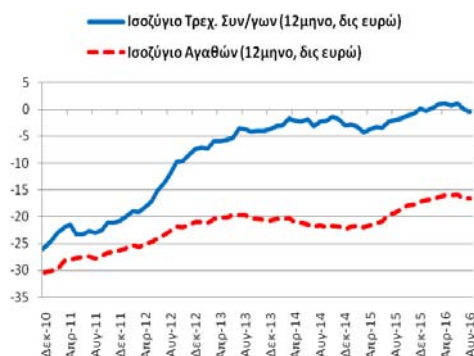
Πίνακας Α2: Εξωτερικός Τομέας (άθροισμα περιόδου 12 μηνών)

Συγκεντρωτικά Ισοζύγια (12/2010 - 8/2016)

Επί μέρους Ισοζύγια (12/2010 - 8/2016)

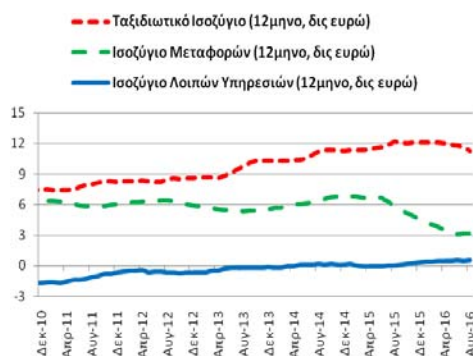
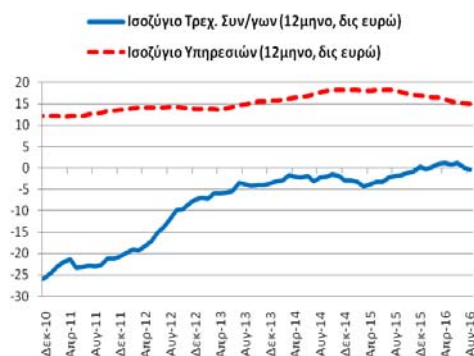
Δημοσίευση: 21/10/2016

Ισοζύγιο: Αγαθών (καυσίμων, πλοίων, χωρίς καύσιμα και πλοία)

- Το διάστημα **Σεπτεμβρίου 2015 - Αυγούστου 2016** το ισοζύγιο **τρεχουσών συναλλαγών** διαμορφώθηκε στα **-0,35 δις ευρώ** (8/2015-7/2016: +0,02 και 9/2014-8/2015: -1,94).
- Το διάστημα **Σεπτεμβρίου 2015 - Αυγούστου 2016** το ισοζύγιο **αγαθών** διαμορφώθηκε στα **-16,57 δις ευρώ** (8/2015-7/2016: -16,58 και 9/2014-8/2015: -19,28).

Ισοζύγιο: Υπηρεσιών (ταξιδιωτικό, μεταφορών και λοιπών υπηρεσιών)

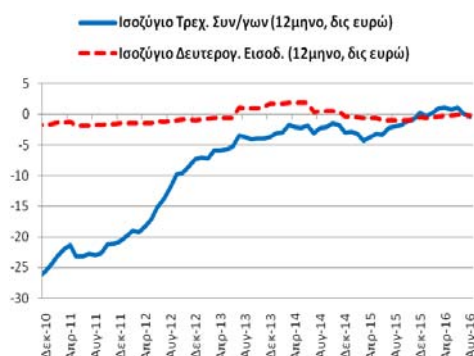
- Το διάστημα **Σεπτεμβρίου 2015 - Αυγούστου 2016** το ισοζύγιο **υπηρεσιών** διαμορφώθηκε στα **+14,99 δις ευρώ** (8/2015-7/2016: +15,23 και 9/2014-8/2015: +18,13).
- Το διάστημα **Σεπτεμβρίου 2015 - Αυγούστου 2016** το **ταξιδιωτικό** ισοζύγιο διαμορφώθηκε στα **+11,27 δις ευρώ** (8/2015-7/2016: +11,62 και 9/2014-8/2015: +12,18).

Ισοζύγιο: Πρωτογενών Εισοδημάτων (αμοιβ. & μισθ., τόκων, μερισμ. & κερδ., και λοιπ. πρωτογ. εισοδ.)

- Το διάστημα **Σεπτεμβρίου 2015 - Αυγούστου 2016** το ισοζύγιο **πρωτογενών εισοδημάτων** διαμορφώθηκε στα **+1,40 δις ευρώ** (8/2015-7/2016: +1,52 και 9/2014-8/2015: +0,19).
- Το διάστημα **Σεπτεμβρίου 2015 - Αυγούστου 2016** το ισοζύγιο **τόκων, μερισμάτων και κερδών** διαμορφώθηκε στα **-1,55 δις ευρώ** (8/2015-7/2016: -1,46 και 9/2014-8/2015: -1,90).

Ισοζύγιο: Δευτερογενών Εισοδημάτων (γενικής κυβέρνησης και λοιπών τομέων)

- Το διάστημα **Σεπτεμβρίου 2015 - Αυγούστου 2016** το ισοζύγιο **δευτερογενών εισοδημάτων** διαμορφώθηκε στα **-0,17 δις ευρώ** (8/2015-7/2016: -0,15 και 9/2014-8/2015: -0,99).
- Το διάστημα **Σεπτεμβρίου 2015 - Αυγούστου 2016** το ισοζύγιο **γενικής κυβέρνησης** διαμορφώθηκε στα **-0,40 δις ευρώ** (8/2015-7/2016: -0,37 και 9/2014-8/2015: -1,03).

Πηγή: (α) Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ), (β) Eurobank Research.

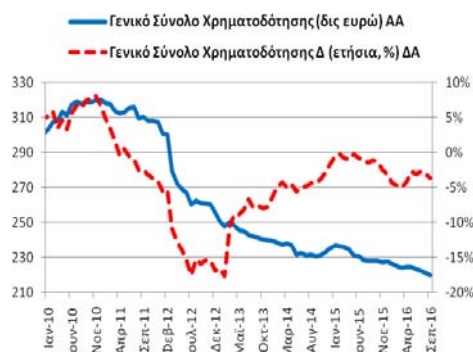
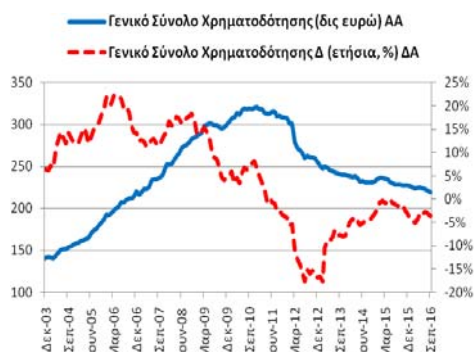
Επόμενη δημοσίευση: 21/11/2016

Πίνακας Α3: Χρηματοδότηση της Ελληνικής Οικονομίας από εγχώρια ΝΧΙ εκτός της ΤτΕ

Συνολική Περίοδος: 12/2003-9/2016

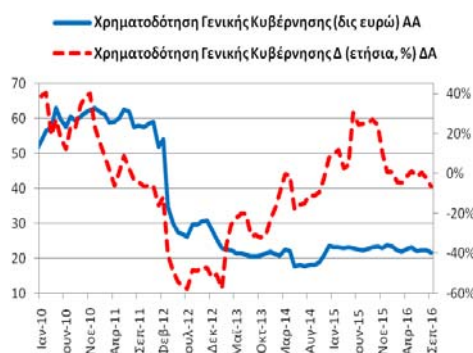
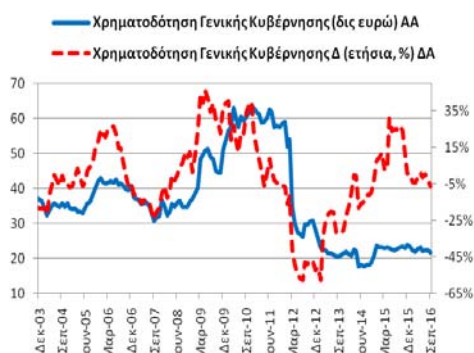
Υποπερίοδος: 1/2010-9/2016

Δημοσίευση: 27/10/2016

Γενικό Σύνολο Χρηματοδότησης (υπόλοιπα)

■ Το **Σεπτέμβριο** (2016) το **γενικό σύνολο** της χρηματοδότησης ανήλθε στα **219,68 δις ευρώ** (8/2016: 221,04 δις ευρώ και 9/2015: 227,95 δις ευρώ).

■ Η **ετήσια ποσοστιαία μεταβολή** ήταν της τάξης του **-3,62%** (8/2016: -3,06% και 9/2015: -1,16%).

Χρηματοδότηση Γενικής Κυβέρνησης (υπόλοιπα)

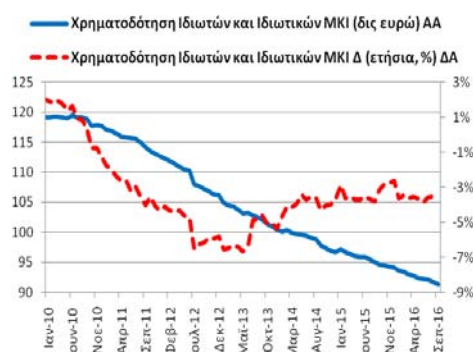
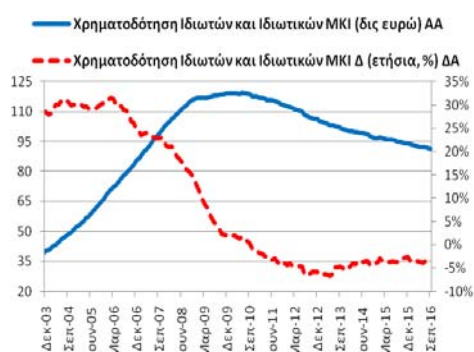
■ Το **Σεπτέμβριο** (2016) η χρηματοδότηση της **γενικής κυβέρνησης** ανήλθε στα **21,67 δις ευρώ** (7/2016: 22,30 δις ευρώ και 8/2015: 23,18 δις ευρώ).

■ Η **ετήσια ποσοστιαία μεταβολή** ήταν της τάξης του **-6,49%** (8/2016: -2,26% και 9/2015: +26,66%).

Χρηματοδότηση Ιδιωτικών Επιχειρήσεων (υπόλοιπα)

■ Το **Σεπτέμβριο** (2016) η χρηματοδότηση των **ιδιωτικών επιχειρήσεων** ανήλθε στα **93,48 δις ευρώ** (8/2016: 93,82 δις ευρώ και 9/2015: 96,59 δις ευρώ).

■ Η **ετήσια ποσοστιαία μεταβολή** ήταν της τάξης του **-3,22%** (8/2016: -2,94% και 9/2015: -4,48%).

Χρηματοδότηση Ιδιωτών και Ιδιωτικών μη Κερδοσκοπικών Ιδρυμάτων (υπόλοιπα)

■ Το **Σεπτέμβριο** (2016) η χρηματοδότηση των **ιδιωτών και των ΙΜΚΙ** ανήλθε στα **91,35 δις ευρώ** (8/2016: 91,70 δις ευρώ και 9/2015: 94,69 δις ευρώ).

■ Η **ετήσια ποσοστιαία μεταβολή** ήταν της τάξης του **-3,52%** (8/2016: -3,50% και 9/2015: -3,16%).

Πίνακας Α4: Καταθέσεις και Ρέπος των μη ΝΧΙ στα Εγχώρια ΝΧΙ εκτός της ΤτΕ

Συνολική Περίοδος: 12/2003-9/2016

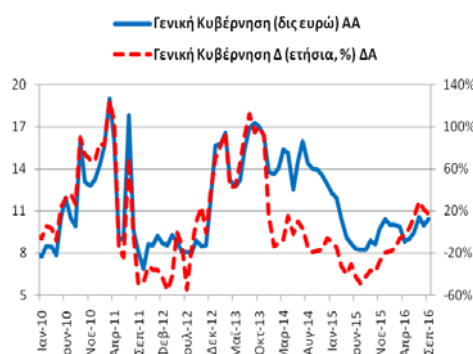
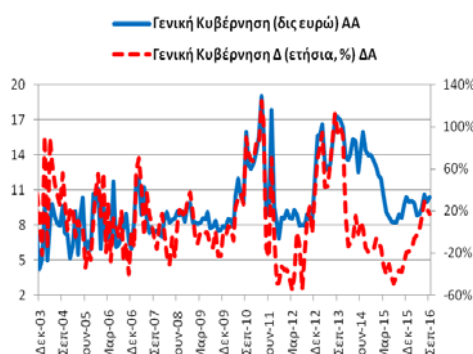
Υποπερίοδος: 1/2010-9/2016

Δημοσίευση: 27/10/2015

Γενικό Σύνολο Καταθέσεων και Ρέπος (υπόλοιπα)

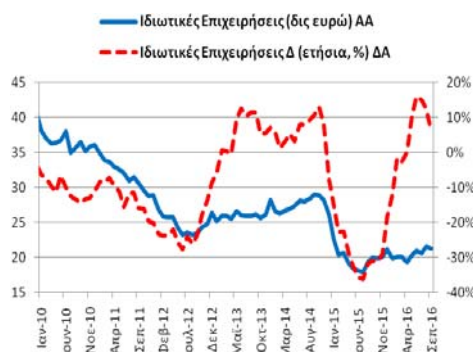
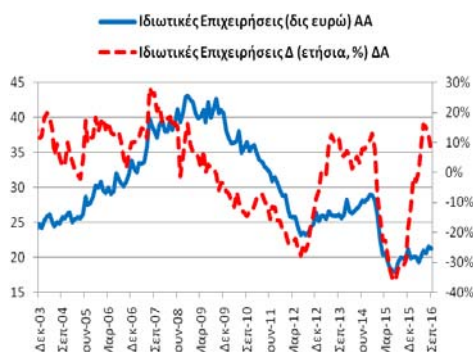
■ Το **Σεπτέμβριο** (2016) το **γενικό σύνολο** (κάτοικοι εσωτερικού, λοιπών χωρών ευρωζώνης και μη κάτοικοι ζώνης ευρώ) των καταθέσεων (και ρέπος) ανήλθε στα **158,64 δις ευρώ** (8/2016: 158,65 δις ευρώ και 9/2015: 158,91 δις ευρώ).

■ Η **ετήσια ποσοστιαία μεταβολή** ήταν της τάξης του **-0,17%** (8/2016: +0,39% και 9/2015: -25,82%).

Καταθέσεις και Ρέπος Γενικής Κυβέρνησης (υπόλοιπα)

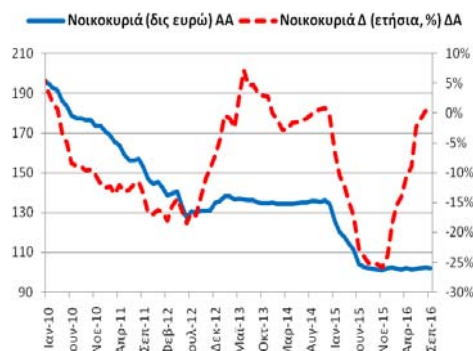
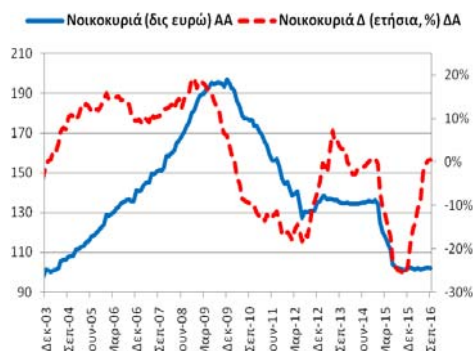
■ Το **Σεπτέμβριο** (2016) οι καταθέσεις (και ρέπος) της **γενικής κυβέρνησης** ανήλθαν στα **10,41 δις ευρώ** (8/2016: 10,00 δις ευρώ και 9/2015: 8,87 δις ευρώ).

■ Η **ετήσια ποσοστιαία μεταβολή** ήταν της τάξης του **+17,33%** (8/2016: +21,27% και 9/2015: -36,35%).

Καταθέσεις και Ρέπος Ιδιωτικών Επιχειρήσεων (υπόλοιπα)

■ Το **Σεπτέμβριο** (2016) οι καταθέσεις (και ρέπος) των **ιδιωτικών επιχειρήσεων** (ασφαλιστικές, λοιπά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και μη χρηματοπιστωτικές) ανήλθαν στα **21,25 δις ευρώ** (8/2016: 21,62 δις ευρώ και 9/2015: 19,99 δις ευρώ).

■ Η **ετήσια ποσοστιαία μεταβολή** ήταν της τάξης του **+6,32%** (8/2016: +12,28% και 9/2015: -30,92%).

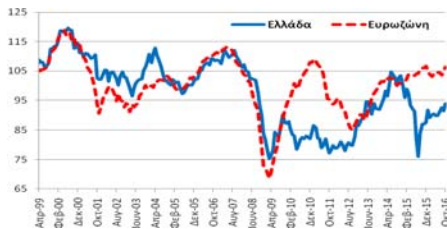
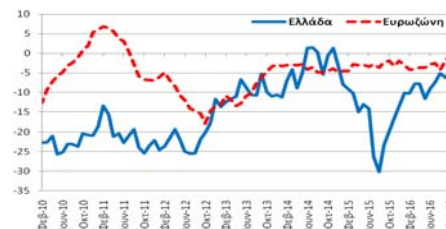
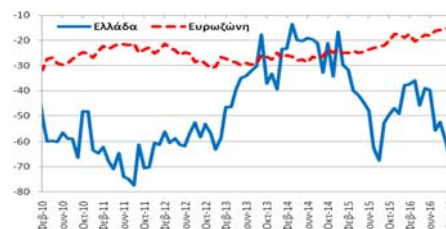
Καταθέσεις και Ρέπος Νοικοκυριών και Ιδιωτικών μη Κερδοσκοπικών Ιδρυμάτων (υπόλοιπα)

■ Το **Σεπτέμβριο** (2016) οι καταθέσεις (και ρέπος) των **νοικοκυριών και ΙΜΚΙ** ανήλθαν στα **102,22 δις ευρώ** (8/2016: 102,27 δις ευρώ και 9/2015: 101,68 δις ευρώ).

■ Η **ετήσια ποσοστιαία μεταβολή** ήταν της τάξης του **+0,53%** (8/2016: +0,38% και 9/2015: -25,13%).

Πηγή: (α) Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ), (β) Eurobank Research.

Επόμενη Δημοσίευση: προσεγγιστικά +1 μήνα

Πίνακας Α5: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος - Εμπιστοσύνης, Ελλάδα και ΕυρωζώνηΣυνολική Περίοδος: 4/1999-10/2016Υποπερίοδος: 2/2010-10/2016Δημοσίευση: 28/10/2016Οικονομικό Κλίμα – Συγκεντρωτικός Δείκτης ΕμπιστοσύνηςΒιομηχανία – Δείκτης Εμπιστοσύνης (Στάθμιση: 40%)Υπηρεσίες – Δείκτης Εμπιστοσύνης (Στάθμιση: 30%)Καταναλωτής – Δείκτης Εμπιστοσύνης (Στάθμιση: 20%)Λιανικό Εμπόριο – Δείκτης Εμπιστοσύνης (Στάθμιση: 5%)Κατασκευές – Δείκτης Εμπιστοσύνης (Στάθμιση: 5%)

Τον **Οκτώβριο** (2016) ο δείκτης **οικονομικού κλίματος** (93,8 μονάδες δείκτη (ΜΔ)) **βελτιώθηκε** κατά +2,4 ΜΔ σε σχέση με το **Σεπτέμβριο** και **βελτιώθηκε** κατά +6,7 ΜΔ σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του **προηγούμενου έτους**.

Τον **Οκτώβριο** (2016) ο δείκτης εμπιστοσύνης στη **βιομηχανία** (-4,7 ΜΔ) **βελτιώθηκε** κατά +1,5 ΜΔ σε σχέση με το **Σεπτέμβριο** και **βελτιώθηκε** κατά +14,9 ΜΔ σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του **προηγούμενου έτους**.

Τον **Οκτώβριο** (2016) ο δείκτης εμπιστοσύνης στις **υπηρεσίες** (1,3 ΜΔ) **βελτιώθηκε** κατά +8,2 ΜΔ σε σχέση με το **Σεπτέμβριο** και **βελτιώθηκε** κατά +15,6 ΜΔ σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του **προηγούμενου έτους**.

Τον **Οκτώβριο** (2016) ο δείκτης εμπιστοσύνης **καταναλωτή** (-63,6 ΜΔ) **βελτιώθηκε** κατά +2,3 ΜΔ σε σχέση με το **Σεπτέμβριο** και **επιδεινώθηκε** κατά -4,0 ΜΔ σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του **προηγούμενου έτους**.

Τον **Οκτώβριο** (2016) ο δείκτης εμπιστοσύνης στο **λιανικό εμπόριο** (10,7 ΜΔ) **επιδεινώθηκε** κατά -4,3 ΜΔ σε σχέση με το **Σεπτέμβριο** και **βελτιώθηκε** κατά +26,0 ΜΔ σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του **προηγούμενου έτους**.

Τον **Οκτώβριο** (2016) ο δείκτης εμπιστοσύνης στις **κατασκευές** (-67,1 ΜΔ) **επιδεινώθηκε** κατά -7,6 ΜΔ σε σχέση με το **Σεπτέμβριο** και **επιδεινώθηκε** κατά -17,7 ΜΔ σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του **προηγούμενου έτους**.

Πίνακας Α6: Βασικά Μακροοικονομικά - Μικροοικονομικά Μεγέθη της Ελληνικής Οικονομίας																
Ενημέρωση: 4/11/2016																
Μεταβλητές	Στοιχ.	Πηγή	Παράθεση	Εποχ. Διόρθ.	Τελευταία Παρατήρηση	Παρατήρηση Προηγούμενης Περιόδου	Παρατηρήσεις Παρελθόντων Ετών									
Βασική Επισκόπηση																
Πραγματικό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν	y	(1), (7)	Δ (γογ, %)	-	-0.23%	2015	0.65%	2014	-3.20%	2013	-7.30%	2012	-9.13%	2011	-5.48%	2010
Πραγματικό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν			€ δις		185.08	185.51	184.31	180.39	190.39	205.39	226.03					
Ονομαστικό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν					176.02	177.56	180.39	191.20	207.03	226.03						
Ποσοστό Ανεργίας			%		24.90%	26.49%	27.47%	24.44%	17.87%	12.72%						
Εθνικός Δείκτης Τιμών Καταναλωτή			Δ (γογ, %)		-1.73%	-1.31%	-0.92%	1.51%	3.34%	4.71%						
Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή					-1.09%	-1.39%	-0.85%	1.04%	3.13%	4.70%						
Αποπληθωριστής Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος					-0.90%	-2.25%	-2.49%	-0.36%	0.81%	0.76%						
Πραγματικό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν	q		Δ (σοq, %)	Ναι	-0.95%	2016 Q2	-0.97%	2016 Q1	0.82%	2015 Q2	-0.17%	2014 Q2	-3.49%	2013 Q2	-8.35%	2012 Q2
Πραγματικό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν			%		0.17%	-0.17%	0.15%	-0.32%	-0.04%	-1.72%						
Ποσοστό Ανεργίας	m		Δ (γογ, %)	Όχι	23.23%	23.39%	24.84%	26.35%	27.91%	25.28%						
Εθνικός Δείκτης Τιμών Καταναλωτή					-0.97%	Σεπ-16	-0.95%	Αυγ-16	-1.72%	Σεπ-15	-0.84%	Σεπ-14	-1.12%	Σεπ-13	0.90%	Σεπ-12
Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή					-0.06%		0.43%		-0.77%		-1.10%		-1.01%		0.28%	
Αποπληθωριστής Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος	q			Ναι	1.51%	2016 Q2	-0.06%	2016 Q1	-0.74%	2015 Q2	-3.20%	2014 Q2	-2.12%	2013 Q2	-0.02%	2012 Q2
Σύνολο Πραγμ. Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος																
Πραγμ. Ιδιωτική Καταναλ. (Νοικοκυριά και ΜΚΙΕΝ)	q	(1), (7)	Δ (γογ, %)	Ναι	-1.72%	2016 Q2	-1.02%	2016 Q1	1.64%	2015 Q2	0.13%	2014 Q2	-2.95%	2013 Q2	-8.79%	2012 Q2
Πραγμ. Δημόσια Καταναλωση					-2.66%		-2.55%		-1.47%		1.94%		-8.11%		-6.94%	
Πραγμ. Επενδύσεις Παγίων (Ιδιωτικές και Δημόσιες)					6.97%		-2.53%		0.11%		-7.65%		-11.83%		-21.21%	
Πραγμ. Εξαγωγές (Αγαθά και Υπηρεσίες)					-11.38%		-11.51%		1.51%		4.72%		4.68%		-1.43%	
Πραγμ. Εισαγωγές (Αγαθά και Υπηρεσίες)					-7.13%		-11.86%		-3.28%		9.70%		-2.82%		-12.58%	
Αποτέλεσμα Κατάστασης																
Πραγμ. Παραγωγ. της Εργασίας (ανά άτομο)	q	(4), (7)	Δ (γογ, %)	Όχι	-1.65%	2016 Q2	-3.31%	2016 Q1	-1.02%	2015 Q2	0.82%	2014 Q2	0.21%	2013 Q2	-1.52%	2012 Q2
Πραγμ. Παραγωγ. της Εργασίας (ανά ώρα εργασίας)					-2.00%		-5.83%		-1.04%		2.56%		-0.85%		-1.77%	
Ονομ. Μοναδ. Κόστος Εργασίας (ανά άτομο)					2.46%		3.53%		-3.17%		-5.76%		-5.54%		-0.70%	
Ονομ. Μοναδ. Κόστος Εργασίας (ανά ώρα εργασίας)					3.19%		3.50%		-2.66%		-6.62%		-4.45%		-0.39%	
Αγορά Εργασίας																
Απασχολούμενοι	m	(1), (7)	χιλ. άτομα	Ναι	3703.8	3689.2	3623.2	3556.7	3496.4	3654.6						
Ανεργοί					1120.8	1126.2	1197.6	1272.8	1353.8	1236.5						
Εργατικό Δυναμικό					4824.6	4815.4	4820.8	4829.5	4850.2	4891.1						
Μη Ενεργός Πληθυσμός					3220.8	3233.4	3263.7	3303.1	3331.4	3352.4						
Αγορά Ακινήτων																
Δείκτης Τιμών Διαμερισμάτων	q	(2), (7)	Δ (γογ, %)	Όχι	-2.61%	2016 Q2	-4.77%	2016 Q1	-4.97%	2015 Q2	-8.26%	2014 Q2	-11.92%	2013 Q2	-10.85%	2012 Q2
Συνολική Οικοδ. Δραστηριότητα (αριθμός αδειών)	m	(1), (7)			35.41%	2016 Q2	-21.67%	2016 Q1	-31.65%	2015 Q2	-8.01%	2014 Q2	-23.95%	2013 Q2	-51.74%	2012 Q2
Βιομηχανία και Εμπόριο																
Δείκτης Υπευθύνων Προμηθειών (PMI)	m	(6), (7)	ΜΔ	Ναι	48.6	Οκτ-16	49.2	Σεπ-16	47.3	Οκτ-15	48.8	Οκτ-14	47.3	Οκτ-13	41.0	Οκτ-12
Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής	(1), (7)	Δ (γογ, %)			0.24%	Αυγ-16	48.5%	2016 Q2	3.92%	Αυγ-15	-3.90%	Αυγ-14	-5.21%	Αυγ-13	2.08%	Αυγ-12
Δείκτης Κύκλου Εργασιών στη Βιομηχανία					0.21%		-6.42%		-18.00%		-3.83%		0.53%		2.94%	
Δείκτης Κύκλου Εργασιών στο Λιανικό Εμπόριο					-3.33%		6.44%		-4.55%		2.95%		-10.32%		-9.26%	
Δείκτης Όγκου στο Λιανικό Εμπόριο					-2.66%		8.57%		-2.44%		2.14%		-9.07%		-11.47%	
Δείκτης Κύκλου Εργασιών στο Χονδρικό Εμπόριο	q	(1), (7)			-4.01%	2016 Q2	-5.00%	2016 Q1	-3.85%	2015 Q2	-0.30%	2014 Q2	-10.09%	2013 Q2	-15.68%	2012 Q2
Δείκτης Κύκλου Εργασιών στον Τομέα των Αυτοκιν.					14.34%		-1.04%		4.95%		25.53%		-3.39%		-39.25%	
Εξωτερικότητα																
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (Α+Β+Γ+Δ)	m	(2), (7)	Σ12m € δις	Όχι	-0.35	Αυγ-16	0.02	Ιουλ-16	-1.94	Αυγ-15	-2.21	Αυγ-14	-3.73	Αυγ-13	-12.06	Αυγ-12
Α. Ισοζύγιο Αγαθών (Α1+Α2+Α3)					-16.57		-16.58		-19.28		-21.63		-19.73		-22.77	
Α1. Καυσίμων					-2.73		-3.15		-5.41		-6.14		-6.43		-8.88	
Α2. Πλοίων					-0.17		-0.18		-0.75		-2.48		-1.06		-1.60	
Α3. Χωρίς Καύσιμα και Πλοία					-13.67		-13.25		-13.12		-13.01		-12.24		-12.28	
Β. Ισοζύγιο Υπηρεσιών (Β1+Β2+Β3)					14.99		15.23		18.13		17.70		14.91		14.27	
Β1. Ταξιδιωτικό					11.27		11.62		12.18		11.17		9.79		8.49	
Β2. Μεταφορών					3.16		3.12		5.93		6.38		5.35		6.40	
Β3. Λοιπών Υπηρεσιών					0.56		0.49		0.03		0.15		-0.23		-0.62	
Γ. Ισοζύγιο Πρωτογενών Εισοδημάτων (Γ1+Γ2+Γ3)					1.40		1.52		0.19		1.24		0.08		-2.50	
Γ1. Αμοιβών και Μισθών					-0.09		-0.08		-0.33		-0.22		-0.25		-0.30	
Γ2. Τόκων, Μερισμάτων και Κερδών					-1.55		-1.46		-1.90		-1.52		-2.20		-4.60	
Γ3. Λοιπών Πρωτογενών Εισοδημάτων					3.03		3.06		2.42		2.99		2.53		2.40	
Δ. Ισοζύγιο Δευτερογενών Εισοδημάτων (Δ1+Δ2)					-0.17		-0.15		-0.99		0.48		1.01		-1.06	
Δ1. Γενικής Κυβέρνησης					-0.40		-0.37		-1.03		0.12		0.56		-0.99	
Δ2. Λοιπών Τομέων					0.23		0.22		0.05		0.36		0.45		-0.07	
Δημοσιονομικά Στοιχεία (Γενική Κυβέρνηση)																
Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης % του ΑΕΠ	y	(1), (7)	%	-	-7.20%	2015	-3.60%	2014	-13.00%	2013	-8.80%	2012	-10.20%	2011	-11.20%	2010
Πρωτογενές Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης % του ΑΕΠ					-3.40%	0.40%	-9.00%	-3.70%	-2.90%	-5.30%						
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης % του ΑΕΠ					176.90%	180.10%	177.70%	159.60%	172.00%	146.20%						
Κυβέρνηση (Εκτέλεση Κρατικού Προϋπολογισμού)																
Α. Καθαρά Έσοδα Κρατικού Προϋπολογισμού (Π)	-	(5), (7)	€ δις	-	37.82	Σεπ-16	31.95	Αυγ-16	28.00	Ιουλ-16	22.99	Ιουν-16	19.21	Μαϊ-16	16.01	Απρ-16
Β. Καθαρά Έσοδα Κρατικού Προϋπολογισμού (Σ)					37.31	32.53	28.64	22.85	18.88	16.16						
Απόκλιση - Έσοδα (Α-Β)					0.51	-0.59	-0.64	0.13	0.33	-0.15						
Γ. Δαπάνες Κρατικού Προϋπολογισμού (Π)					37.23	32.99	28.83	24.00	20.02	16.17						
Δ. Δαπάνες Κρατικού Προϋπολογισμού (Σ)					40.33	36.41	32.13	27.35	22.76	18.45						
Απόκλιση - Δαπάνες (Γ-Δ)					-3.10	-3.43	-3.30	-3.35	-2.74	-2.28						
Πρωτογενές Αποτέλ. Κρατικού Προϋπολογισμού (Π)					5.44	3.75	3.55	2.47	2.28	2.72						
Πρωτογενές Αποτέλ. Κρατικού Προϋπολογισμού (Σ)					1.91	0.98	0.87	-1.03	-0.82	0.57						
Ισοζύγιο Κρατικού Προϋπολογισμού (Π)					0.59	-1.04	-0.83	-1.01	-0.81	-0.15						
Ισοζύγιο Κρατικού Προϋπολογισμού (Σ)					-3.02	-3.88	-3.49	-4.49	-3.88	-2.28						
Επιτόκια Αναφοράς Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας																
Διευκόλυνση Αποδοχής Καταθέσεων	-	(2), (7)	%	-	-0.40%	16/3/16	-0.30%	9/12/14	-0.20%	10/9/14	-0.10%	11/6/14	0.00%	13/11/13	0.00%	8/5/13
Δημοπρασίες Σταθερού Επιτοκίου					0.00%	0.05%	0.05%	0.05%	0.15%	0.25%					0.50%	
Διευκόλυνση Οριακής Χρηματοδότησης					0.25%	0.30%	0.30%	0.40%	0.75%	1.00%						
Τίτλοι Ελληνικού Δημοσίου και Τραπεζικά Επιτόκια																
Απόδοση Τίτλων Ελληνικού Δημοσίου (10 έτη)	m	(2), (7)	%	-	8.34%	Σεπ-16	8.19%	Αυγ-16	8.54%	Σεπ-15	5.89%	Σεπ-14	10.15%	Σεπ-13	20.91%	Σεπ-12
Τραπεζικό Μέσο Επιτόκιο Καταθέσεων (νέων)					0.38%	0.42%	0.69%	1.32%	1.96%	2.75%						
Τραπεζικό Μέσο Επιτόκιο Δανείων (νέων)					4.70%	4.96%	4.79%	5.21%	5.66%	5.77%						
Τραπεζικό Μέσο Επιτόκιο Καταθέσεων (υφιστάμενων)					0.39%	0.41%	0.73%	1.52%	2.32%	2.86%						
Τραπεζικό Μέσο Επιτόκιο Δανείων (υφιστάμενων)					4.88%	4.90%	5.07%	5.29%	5.67%	5.89%						
Χρηματοδότηση																
Γενικό Σύνολο Χρηματοδότησης (Α+Β+Γ+Δ)	m	(2), (7)	€ δις	Όχι	219.68	Σεπ-16	221.04	Αυγ-16	227.18	Σεπ-15	230.63	Σεπ-14	241.10	Σεπ-13	261.63	Σεπ-12
Α. Γενική Κυβέρνηση					21.67	22.30	23.95	28.25	18.25	20.51			20.51		29.63	
Β. Ιδιωτικές Επιχειρήσεις					93.48	93.82	96.59	101.12	105.03	110.32			105.03		110.32	
Γ. Ιδιώτες και ΙΜΚΙ					91.35	91.70	94.69	97.78	102.17	107.15			102.17		107.15	
Δ. Αγορές, Ελεύθ. Επαγγελματίες και Ατομικές Επιχ. Καταθέσεις και Ρέσπα					13.17	13.22	13.49	13.48	13.48	13.39			13.39		13.96	
Σύνολο Καταθέσεων και Ρέσπα (Α+Β+Γ+Δ)																
Α. Κάτοικοι Εσωτερικού (Α1+Α2+Α3)	m	(2), (7)	€ δις	Όχι	158.64	Σεπ-16	158.65	Αυγ-16	158.91	Σεπ-15	214.23	Σεπ-14	214.37	Σεπ-13	209.99	Σεπ-12
Α1. Γενική Κυβέρνηση					133.88	133.89	130.54	130.75	178.75	178.62			178.62		163.21	
Α2. Ιδιωτικές Επιχειρήσεις (Δ2.1+Δ2.2+Δ2.3)					10.41	10.00	8.87	13.70	14.01	17.27			17.27		8.88	
Α2.1. Ασφαλιστικές Επιχειρήσεις					21.25	21.62	19.99	28.94	26.11	23.40			26.11		23.40	
Α2.2. Λοιπά Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα					1.10	1.54	1.79	2.76	3.09	2.26			3.09		2.26	
Α2.3. Μη Χρηματοπιστωτικές Επιχειρήσεις					3.71	3.68	3.74	4.95	4.57	3.33			4.57		3.33	
Α3. Νοικοκυριά και ΙΜΚΙ					16.44	16.41	14.46	21.23	18.45	17.81			18.45		17.81	
Β. Κάτοικοι Λοιπών Χωρών Ευρωζώνης					102.22	102.27	101.68	135.81	135.24	130.93			135.24		130.93	

Τομέας Οικονομικής Ανάλυσης & Έρευνας Διεθνών Κεφαλαιαγορών

Δρ. Πλάτων Μονοκρούσος
Επικεφαλής Οικονομολόγος Ομίλου Eurobank

Δρ. Τάσος Αναστασάτος
Αναπληρωτής Επικεφαλής Οικονομολόγος Ομίλου Eurobank

Ιωάννης Γκιώνης: Ερευνητής Οικονομολόγος
Δρ. Στυλιανός Γώγος: Οικονομικός Αναλυτής
Άννα Δημητριάδου: Οικονομική Αναλύτρια
Όλγα Κοσμά: Ερευνήτρια Οικονομολόγος
Αρκαδία Κωνσταντοπούλου: Βοηθός Ερευνητικής Ομάδας
Παρασκευή Πετροπούλου: Οικονομική Αναλύτρια G10
Δρ. Θεόδωρος Σταματίου: Ανώτερος Οικονομολόγος
Ευαγγελία Τσιαμπάου: Οικονομική Αναλύτρια
Γαλάτεια Φωκά: Ερευνήτρια Οικονομολόγος
Άννα Μαρία Παπουτσάκη

Eurobank Ergasias SA, 8 Othonos Str., 10557 Athens, tel: +30 210 33 37 000, fax: +30 210 33 37 190, contact email: Research@eurobank.gr

Eurobank Οικονομικές Μελέτες

Περισσότερες εκδόσεις μας διαθέσιμες στο <http://www.eurobank.gr/research>

- **Daily Overview of Global markets & the SEE Region:** Ημερήσια επισκόπηση με τις βασικές μακροοικονομικές εξελίξεις στην αγορά της Ελλάδας και τις παγκόσμιες αγορές
- **Greece Macro Monitor:** Περιοδική έκδοση για τις τελευταίες οικονομικές εξελίξεις της αγοράς της Ελλάδας
- **Regional Economics & Market Strategy Monthly:** Μηνιαία έκδοση για την οικονομία και τις εξελίξεις της αγοράς ανά περιοχή
- **Global Economy & Markets Monthly:** Μηνιαία ανασκόπηση της διεθνούς οικονομίας και των χρηματοπιστωτικών αγορών

Εγγραφείτε ηλεκτρονικά στο: <http://www.eurobank.gr/research>
Ακολουθήστε μας στο twitter: http://twitter.com/Eurobank_Group

